

Образецът на резюме на цялостна
предварителна оценка на въздействието
влиза в сила от 01 януари 2021 г.

РЕЗЮМЕ НА ЦЯЛОСТНА ПРЕДВАРИТЕЛНА ОЦЕНКА НА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО

Институция:

Министерство на правосъдието

Нормативен акт:

Проект на Закон за защита на лицата, подаващи сигнали или оповестяващи публично информация за нарушения

Период на извършване на оценката:

Юни 2021 – Февруари 2022 г.

☐ Национално ☒ Европейско

☐ Национално и европейско

☐ Международно

От какво ниво възниква необходимостта от предприемане на действието?

Лице за контакт:

Михаела Мечкунова - държавен експерт в дирекция „Съвет по законодателство“

Диана Дамянова – младши експерт в дирекция „Съвет по законодателство“

Телефон и ел. поща:

02/9237 551

02/9237 536

1. Проблеми, цели и варианти на действие

1.1. Проблем/проблеми за решаване:

Проблем 1 „Липса на ефективна защита на лицата, подаващи сигнали или публично оповестяващи информация за нарушения“

Изработването на проекта на Закон за защита на лицата, подаващи сигнали или публично оповестяващи информация за нарушения е във връзка с изпълнение на ангажиментите на Република България, като държава членка на Европейския съюз, да транспонира в националното законодателство изискванията на Директива (ЕС) 2019/1937 на Европейския парламент и на Съвета от 23 октомври 2019 година относно защитата на лицата, които подават сигнали за нарушения на правото на Съюза (Директивата).

Извършването на незаконни дейности и злоупотребата със закона са възможни във всяка организация, била тя частна или публична, голяма или малка. Те могат да се проявят под много различни форми като например корупция или измама, злоупотреба или небрежност. Ако не бъдат предприети мерки срещу тях, те могат нерядко сериозно да навредят на общественния интерес. Лицата, които работят за дадена организация или са в контакт с нея поради свързани с тяхната работа дейности, често са първите, които научават за такива събития, и следователно са в привилегировано положение да информират тези, които могат да разрешат проблема.

Данни за степента на недостатъчно подаване на сигнали от лицата, подаващи сигнали или публично оповестяващи информация за нарушения, могат да бъдат взети от различни проучвания, като например специалното проучване на Евробарометър от 2017 г., посветено на корупцията: 81 %

от европейците посочват, че не са подали сигнал за корупция, която са преживели или на която са станали свидетели. 85 % от запитаните по време на проведената през 2017 г. от ЕК обществена консултация считат, че работниците много рядко или рядко подават сигнал относно опасения, свързани със заплаха или вреда за обществеността, поради страх от правни и финансови последици.

В проучване, проведено от ЕК през 2017 г., в което се посочват отрицателните въздействия върху правилното функциониране на единния пазар, приблизителната оценка на загубата на потенциални ползи поради липсата на защита на лицата, подаващи сигнали или публично оповестяващи информация за нарушения, само в областта на обществените поръчки е между 5,8 милиарда евро и 9,6 милиарда евро годишно за ЕС като цяло.

Осигуряването на стабилна защита на лицата, подаващи сигнали или публично оповестяващи информация за нарушения, като средство за подобряване на прилагането на правото на ЕС в областите, попадащи в приложното поле на Директивата, ще допринесе за настоящите приоритети на ЕК, по-специално за гарантиране на ефективното функциониране на единния пазар, включително подобряване на бизнес средата, увеличаване на справедливостта на данъчното облагане и укрепването на трудовите права.

Към настоящия момент в българското законодателство не е уредена подобна специална защита на лицата, подаващи сигнали или публично оповестяващи информация за нарушения. Лицата, които работят за дадена организация или са в контакт с нея в контекста на свързаните с тяхната работа дейности, често са първите, които научават за заплахи или вреди на обществен интерес, възникващи в този контекст. Като „подават сигнал“, те играят ключова роля за разкриването и предотвратяването на нарушения на закона и за защитата на благоденствието на обществото. Въпреки това често пъти лица, които биха могли да сигнализират за нарушения, се въздържат да подадат сигнал за своите опасения или подозрения поради страх от ответни действия с цел отмъщение.

В частния сектор липсват нормативни основания за изграждането на канали за вътрешно подаване на сигнали за нарушения. Наблюдават се изключения във финансовия сектор и регулацията на вътрешния пазар.

Законопроектът предвижда защитата да се предоставя и на лица, които правят тази информация обществено достояние, като например я оповестяват чрез онлайн платформи или социални мрежи или на медиите и т. н. В тази връзка в българското законодателство се създават специални правила при публично оповестяване на информация за нарушения поради липсата на такива към настоящия момент.

Наличието на непълнота и фрагментираност на законодателната уредба в тази област налага извода за необходимост от предприемането на мерки, които да доведат до унификация и консолидиране. При действащата национална рамка това не може да бъде постигнато без приемането на изцяло нов закон, който в съответствие с чл. 3, ал. 1 Закона за нормативните актове (ЗНА) следва първично да уреди обществените отношения, които предвид техния предмет и субекти се поддават на трайна уредба, каквито са тези, свързани със защитата на лицата, подаващи сигнали или публично оповестяващи информация за нарушения.

1.2. Цели:

Основната цел на закона е привеждане на действащата нормативна уредба в съответствие с изискванията на европейското законодателство и транспониране на разпоредбите на Директива (ЕС) 2019/1937 на Европейския парламент и на Съвета от 23 октомври 2019 година относно защитата на лицата, които подават сигнали за нарушения на правото на Съюза.

Общата цел е осигуряването на ефективна защита, повишаване на информираността и гарантиране на сигурността и правата на лицата, подаващи сигнали или публично оповестяващи информация за нарушения на правото на ЕС.

Конкретните цели са:

1. Създаване на изрична, ясна и точна регламентация на обществените отношения, чрез създаването на специален закон, с който ще бъде преодоляна разпокъсаността на нормативната уредба и ще се създадат допълнителни гаранции за подобряване прилагането на правото на ЕС и съответно на българското законодателство в широк кръг области;

2. Повишаване на осведомеността и борбата срещу социални и културни фактори, водещи до недостатъчно подаване на сигнали;

3. Създаване на стабилна защита на лицата, подаващи сигнали или публично оповестяващи информация, и забрана за ответни действия с цел отмъщение срещу тях.

1.3. Варианти за действие:

1.3.1. По проблем 1: Липса на ефективна защита на лицата, подаващи сигнали или публично оповестяващи информация за нарушения

Вариант 0 „Без действие“:

Вариантът „Без действие“ е основен и служи за отправна точка при сравняването на вариантите и евентуално при избора на най-подходящия. Вариантът би се обезсмислил, когато действащото национално и европейско законодателство предвижда конкретно задължение за действие, но не и когато е предоставена възможност за преценка, например в диапазон, рамки и величини. При вариант „Без действие“ ще се запази съществуващото положение и неприемане на специален Закон за защита на лицата, подаващи сигнали или публично оповестяващи информация за нарушение. При този вариант няма да бъде осигурена възможност за постигане на целите, посочени в настоящата оценка на въздействие. Няма да се осигури ефективна защита на лицата, подаващи сигнали или публично оповестяващи информация за нарушения. На второ място, няма да бъде транспонирана Директивата в нарушение на Договора за функционирането на ЕС.

Разпокъсаността на нормативната уредба на защитата на лицата, подаващи сигнали или публично оповестяващи информация за нарушения, на национално равнище ще продължи. Това означава, че ще продължи не само отрицателното въздействие на тази разпокъсаност върху функционирането на различните политики на ЕС в рамките на отделните държави членки, но и страничното въздействие върху други държави членки.

В случай че Директивата не бъде транспонирана в българското законодателство, ще продължи да действа фрагментираната национална законова рамка и нивото на защита на лицата, които подават сигнали или публично оповестяват информация за нарушения ще остане относително ниско.

От това става ясно, че единствено чрез законодателни действия може да се подобри прилагането на правото на ЕС и на българското законодателство, като се осигурят минимални стандарти за хармонизация на защитата на лицата, подаващи сигнали или публично оповестяващи информация за нарушения. Освен това единствено чрез действия на ниво ЕС и на национално ниво може да се осигурят съгласуваност и привеждане в съответствие на съществуващите секторни правила на ЕС относно защитата на лицата, подаващи сигнали или публично оповестяващи информация за нарушения.

Вариант 1 „Приемане на специален Закон за защита на лицата, подаващи сигнали или публично оповестяващи информация за нарушения“:

Вариантът се състои в приемане на специален Закон за защита на лицата, подаващи сигнали или публично оповестяващи информация за нарушения.

Вариантът ще има икономически, социални и екологични ползи. Такава широкообхватна законодателна инициатива е особено подходяща за справяне със съществуващата разпокъсаност на нормативната уредба, както и за повишаване на правната сигурност, за да се работи ефективно по недостатъчното подаване на сигнали и да се подобри прилагането на правото на ЕС и на българското законодателство във всички определени области, в които нарушенията могат сериозно да навредят на обществения интерес.

Като повишава съществуващото равнище на защита на лицата, подаващи сигнали или публично оповестяващи информация за нарушения, и същевременно се повишава информираността по отношение на възможностите за защита, ще се окаже положително въздействие върху основните права, и по-специално:

- а) свободата на изразяването и правото на информация;
- б) правото на справедливи и равни условия на труд;
- в) правото на зачитане на личния живот, защита на личните данни, защита на здравето, опазване на околната среда, защита на потребителите и общия принцип на право на добра администрация.

Предвижда се да бъдат обхванати възможно най-голям кръг категории лица, които поради свързани с работата дейности (независимо от естеството на тези дейности и дали са платени или не) разполагат с привилегирован достъп до информация за нарушение, което може сериозно да навреди на обществения интерес, и които могат да бъдат подложени на ответни действия с цел отмъщение, ако подадат сигнал.

Ще бъдат определени минималните стандарти, на които трябва да отговарят каналите за вътрешно подаване на сигнали и процедурите за предприемане на последващи действия по тях. Ще се изисква каналите за подаване на сигнал да гарантират поверителността на данните за самоличността на сигнализиращото лице, което е крайъгълен камък на защитата на лицата, сигнализиращи за нередности.

Този вариант предвижда задължени субекти да са всички работодатели в публичния сектор с изключение на общини с по-малко от 10 000 жители. По отношение на частния сектор се предвижда задължени субекти да са работодателите с повече от 50 работници или служители, както и тези с по-малко от 50 работници или служители, ако осъществяваната от тях дейност попада в актовете на Европейския съюз, посочени в приложението към законопроекта.

Със законопроекта се цели да се гарантира ефективна защита на лицата, подаващи сигнали или публично оповестяващи информация за нарушения по отношение на актове и области, при които е необходимо да се подобри правоприлагането. Обхватът е широк, като сред категориите са: обществени поръчки, финансови услуги, продукти и пазари, предотвратяване на изпирането на пари, опазване на околната среда, обществено здраве, защита на потребителите, безопасност на транспорта, защита на неприкосновеността на личния живот и личните данни, сигурност на мрежите и информационните системи и др. Изключения от приложението на настоящия проект на закон ще се допускат само относно правилата за възлагане на обществени поръчки в областта на отбраната и националната сигурност, ако те попадат в обхвата на член 346 от Договора за функционирането на Европейския съюз; защитата на класифицирана информация; адвокатската тайна; поверителността на здравната информация; тайната на съдебното съвещание; провеждането на наказателно производство.

Също така се цели въвеждането и изграждането на национален механизъм за защита на лицата, подаващи сигнали или публично оповестяващи информация, както и извършването на проверка и предприемане на действия по всеки сигнал.

Определянето на единен централен орган е добър механизъм за справяне със съществуващата разпокъсаност на настоящата правна уредба по отношение на подаването на сигнали и повишаването на правната сигурност, за да се работи ефективно по недостатъчното подаване на сигнали и да се подобри прилагането на правото на ЕС и на българското законодателство във всички определени области, в които нарушенията могат сериозно да навредят на обществения интерес. С настоящия законопроект се предлага Комисията за противодействие на корупцията и за отнемане на незаконно придобитото имущество (КПКОНПИ) да действа като централен орган за външно подаване на сигнали. Предвижда се КПКОНПИ да изгради външен канал за подаване на сигнали чрез определяне на служители, които да извършват проверка по тях и да предлагат предприемане на конкретни мерки с цел преустановяване на нарушението, в случаите, когато е констатирано такова, или сезиране на друг орган, при необходимост от предприемане на действия от негова компетентност.

Законопроектът предвижда защита да се предоставя срещу предприети ответни действия с цел отмъщение не само директно спрямо самите сигнализиращи лица, но и спрямо трети лица, които подпомагат сигнализиращото лице в процеса на подаване на сигнал.

Защитата на лицата, подаващи сигнали или публично оповестяващи информация за нарушение се изразява в забрана за ответни действия с цел отмъщение, които могат да бъдат под формата на уволнение, понижаване в длъжност, налагане на дисциплинарни мерки, предсрочно прекратяване или разваляне на договор и др. В тази връзка в законопроекта ще бъде предвиден и неизчерпателен списък на различните начини за предприемане на ответни действия с цел отмъщение, които са забранени.

С оглед гарантиране на поверителността на всяко сигнализиращо лице, засегнато лице и трети лица, посочени в сигнала, са предвидени правила за обработката на сигнали и за защита на личните данни на лицата, посочени в сигнала.

Предвижда се водене на регистър на всички сигнали, който не е публичен. При създаването и администрирането на регистъра ще бъдат спазени всички нормативни изисквания и ще бъдат отчетени и приложени стандартите за административно обслужване.

Като важна предпазна мярка срещу злонамерено или целящо злоупотреба подаване на сигнали, в съответствие с Директивата, ще бъдат определени условията, при които сигнализиращо лице има право на защита. Ще се изисква сигнализиращите лица да имат разумни основания да считат, че информацията, за която са сигнализирали, е вярна към момента на подаването на сигнала. В този смисъл ще бъдат създадени гаранции, че тези, които съзнателно подават невярна информация, не се ползват от защита.

С оглед гарантиране на защитата на лицата, срещу които се подава сигнал, ще се предвиди, че те ще се ползват в пълна степен от правата си съгласно Хартата на основните права на ЕС, включително презумпцията за невиновност, правото на ефективни средства за защита и на справедлив съдебен процес, както и правото им на защита.

В заключение следва да се посочи, че при непредприемането на необходимите за транспонирането на Директивата действия, справянето с негативните последици от недостатъчното подаване на сигнали поради страх от ответни действия срещу лицето, подало сигнал, ще остане незадоволително и недостатъчно. Не на последно място, нетранспонирането на Директивата в българското законодателство би било нарушение на задълженията на България като държава членка на ЕС и би довело до стартирането на наказателна процедура срещу нея.

Вариант 2 „Предприемане на организационни мерки“:

Приемането на различни методологически или практически инструменти, които без да имат правнообвързващ характер, не могат да доведат до разрешаване на идентифицираните проблеми при едновременно постигане на поставените цели. При него не се стига до нормативна промяна, не се приемат изменения или допълнения в законовите и подзаконовите нормативни актове, а се предлагат действия, обезпечаващи тяхното пълноценно прилагане.

Доколкото българската правна уредба е създадена в изпълнение на уредбата на ниво ЕС и значителна част от нея имплементира директиви, следва да бъде отчетено, че когато дадена директива конкретизира целите за постигане и оставя „формите и методите“ за това на преценката на държавата членка, е възможно да съществува вариант за постигане на тези цели чрез мерки, които са алтернативни на правното регулиране. На практика обаче в конкретния случай повечето директиви не дават възможност за преценка по какъв начин да бъдат имплементирани в националните законодателства. Въпреки това, някои от тях позволяват да бъдат въведени на национално ниво по по-гъвкав начин от традиционното законодателство, например по пътя на саморегулирането, корегулирането, чрез правнообвързващи указания и други. Добрата практика сочи, че при вземането на решение по какъв начин да се транспонира дадена директива на ЕС следва да се започне от онзи вариант, при който държавата няма да надвиши минималните изисквания, поставяни към нея. След това се прави оценка дали директивата позволява прилагането на нерегулаторни мерки. В случай, че такава възможност съществува, нерегулаторните варианти следва да бъдат изследвани по начина, по който това се прави при оценка на въздействието за мерки на национално ниво.

Що се отнася до идентифицираните затруднения, произтичащи от големия брой институции, отговорни за прилагането на законодателството, уреждащо обществените отношения в приложното поле на Директивата, като алтернативен на регулаторния вариант подход за разрешаването им би могъл да бъде приемането на централно ниво на общ документ с практически характер, под формата на наръчник, сборник с насоки, указания или инструкции с инструктивен акт без юридическа сила, по който да бъдат проведени обучения за отговорните администрации и/или кампании за публичност и осведоменост на засегнатите лица, заинтересованите страни и обществото като цяло, което да спомогне за усъвършенстване на процедурите и практиките на правоприлагане и по този начин да се постигне улесняване и облекчаване на положението на адресатите на регулирането и заинтересованите страни.

Вариант 2 очевидно не е приемлив, тъй като няма да може да отговори на целта на бъдещите законодателни изменения и ще обхване само частично проблема, по-скоро на организационно ниво. Създаването на вътрешен канал за подаване на сигнали следва да бъде вменено като задължение, произтичащо от закон, доколкото предприемането на организационни мерки би имало само препоръчителен характер.

2. Препоръчителен вариант

2.1. По проблем 1: Липса на ефективна защита на лицата, подаващи сигнали или публично оповестяващи информация за нарушения

Вариант 1 „Приемане на специален Закон за защита на лицата, подаващи сигнали или публично оповестяващи информация за нарушения“

Въз основа на сравнението на вариантите и с оглед разрешаване на проблема, дефиниран в т 1.1 следва да се заключи, че Вариант 1 е най-подходящ за постигане на целите на Директивата. Поради това законопроектът ще бъде изготвен въз основа на решенията за използване на националните опции и дискреции на Директивата, предложени в този вариант.

Вариантът „Приемане на специален Закон за защита на лицата, подаващи сигнали или публично оповестяващи информация за нарушения“ е единственият, който ще има икономически, социални и екологични ползи. Такава широкообхватна законодателна инициатива е особено подходяща за справяне със съществуващата разпокъсаност на нормативната уредба, както и за повишаване на правната сигурност, за да се работи ефективно по недостатъчното подаване на сигнали и да се подобри прилагането на правото на ЕС и на българското законодателство във всички определени области, в които нарушенията могат сериозно да навредят на обществения интерес.

Положителни (икономически/социални/икономически) въздействия в тригодишна перспектива:

- ще се намали значително разходването на времеви ресурси от страна на лицата, които имат намерение да подадат сигнал, за набавяне на необходимата информация за наличните канали и начините на подаване на сигнали за нарушения;

- значително ще се облекчат съществуващите проблеми при боравене с информация относно въпросите до коя институция и по какъв ред да се подаде сигнал за извършено нарушение, както и условията, при които може да се получи защита от ответни действия;

- ще доведе до възможността да създаването на нови работни места в частния сектор;

- оказва въздействие върху съществуващите права на работниците, като същите ще имат право на защита срещу ответни действия с цел отмъщение при подаден от тях сигнал или публично оповестена информация за нарушение;

- оказва въздействие върху съществуващите права и задължения на работодателите. В публичния сектор всички работодатели, а в частния сектор работодателите с повече от 50 работници или служители ще бъдат задължени да създадат канал за вътрешно подаване на сигнали за нарушения;

- вариантът не засяга пряко здравето в резултат на промени в шума, въздуха, водата или почвата, но доколкото попада в обхвата на Директивата би могло да окаже косвено въздействие.

Отрицателни (икономически/социални/икономически) въздействия в тригодишна перспектива:

Не са идентифицирани отрицателни икономически и социални въздействия.

Специфични въздействия в тригодишна перспектива:

- Въздействия върху малките и средните предприятия:

Вариантът оказва въздействие върху малките и средните предприятия, тъй като се въвежда задължение за работодателите в частния сектор с повече от 50 работници и служители да изградят вътрешни канали за подаване на сигнали, като определят служител или служители, както и за работодатели в частния сектор с по-малко от 50 работници и служители, ако осъществяваната дейност попада в част ІБ и ІІ от приложението към Директивата.

Вариантът не води до:

- нови разходи по изпълняване на нормативни изисквания;

- по-строго регулиране на икономическите сектори;

- ограничаване или забрана за пускането на продукти на пазара.

Вариантът не влияе на достъпа до финансиране.

- Административна тежест:

Административните разходи (административна тежест) се определят като разходите, наложени на предприятията, гражданския сектор, публичните власти и гражданите за спазване на юридическо задължение да предоставят информация на публичните власти или на частни лица за тяхната

дейност или производства. Задължението за предоставяне на информация се тълкува в широк смисъл и включва необходимите декларации, отчети, уведомления, регистрации, извършването на мониторинг и оценка. В някои случаи изисканата информация трябва да бъде прехвърлена към публични власти или частни лица, а в други е достатъчно да бъде налична при задължените лица и да бъде предоставена при проверка или при поискване.

За да бъде изчислена административната тежест е необходимо да се набави информация за броя на задължените субекти, средна заплата на служителите, от които се очаква да се извърши съответното действие, както и за нормативно установената честота на извършване на действието на годишна база.

По отношение на вариантите за действие, разглеждани във връзка с оценяваната политика за приемане на специален Закон за защита на лицата, подаващи сигнали или публично оповестяващи информация за нарушения, необходимата информация за изчисляваната тежест към момента не е налична за заинтересованите страни, идентифицирани по-горе.

На тази основа се определя, че за реализиране на разглежданите варианти в обхвата на тази оценка не се идентифицират въздействия, водещи до увеличаване на административната тежест.

В хода на обществените консултации и обсъждане на предложения законопроект ще бъде направена допълнителна преценка на административната тежест въз основа на получената допълнителна информация от заинтересованите страни и от органите, с ангажименти в процеса.

Потенциални рискове от прилагането на препоръчителния вариант:

Потенциалните рискове са от категорията на вътрешните такива и са групирани, както следва:

- **рискове, свързани с процеса на работа** – съществува риск от възникването на известни първоначални организационни затруднения при въвеждането на предлаганите изменения, предвид въвеждането на задължение за изграждане на вътрешен канал за подаване на сигнали по отношение на задължените субекти. Чрез предприемането на подходящи и своевременни мерки по оптимизация на организационните процеси би следвало този риск да бъде преодолян.

- **човешки ресурс** и/или ангажиране на допълнителен човешки ресурс за осигуряване на съответствие на работните процеси. С оглед необходимостта от провеждане на обучения и осигуряване на необходимия брой компетентни служители, които да осъществяват съответните дейности /чрез пренасочване на човешки ресурс, изпълняващ в момента други функции, и/или чрез ангажиране на допълнителен човешки ресурс по отношение на частния сектор. За публичния сектор не се предвижда създаване на допълнителни щатни бройки, което от своя страна няма да доведе до пряко или косвено въздействие върху държавния бюджет.

- **промени в работните задачи** - гореописаната необходимост от осигуряване на необходимия брой компетентни служители, би могла да доведе до риск от възникването на необходимост от въвеждане на промени в досегашните организационни процеси на работата и в съществуващото разпределение на задачите между служителите в съответните администрации.

3. Разходи и ползи от вариантите за действие

3.1. По проблем 1:

Варианти за действие:	Общи годишни разходи	Общи годишни ползи
Препоръчителен вариант: Вариант „Приемане на Закон за защита на лицата, които подават сигнали или публично оповестяват информация за нарушения“	Разходите за изпълнение (т.е. за създаване на вътрешни канали) за средните предприятия са незначителни, докато ползите във връзка с повишаването на резултатите от дейността и намаляването на нарушенията на конкуренцията изглеждат съществени. С оглед на липса на възможност за извършване на точно остойностяване на разходите по предложения вариант, не е възможно да бъде представен точен количествен разчет.	Вариантът ще има икономически, социални и екологични ползи. На ниво ЕС неразкриването и непредотвратяването на измами и корупция, засягащи бюджета на ЕС, с оглед опасността от загуба на приходи, е оценено на стойност между 179 и 256 милиарда евро годишно. Вариантът ще подкрепи ефективно и борбата срещу избягването на данъци, което води до загуба на данъчни приходи от прехвърляне на печалбите за държавите членки и ЕС, оценена на приблизително 50—70 милиарда евро годишно.
Вариант 0 „Без действие“:	Не е приложимо.	На ниво ЕС приблизителната оценка на загубата на потенциални ползи поради липсата на защита на лицата, подаващи сигнали или публично оповестяващи информация за нарушения, само в областта на обществените поръчки е между 5,8 милиарда евро и 9,6 милиарда евро годишно.
Вариант „Предприемане на организационни мерки“:	Не е приложимо.	На ниво ЕС приблизителната оценка на загубата на потенциални ползи поради липсата на защита на лицата, подаващи сигнали или публично оповестяващи информация за нарушения, само в областта на обществените поръчки е между 5,8 милиарда евро и 9,6 милиарда евро годишно.
	Опишете качествено и количествено всички значителни разходи и ползи на годишна база и коя от заинтересованите страни ще ги понесе. Използвайте приблизителни цифри и диапазони, включително парични разходи (в лв.).	
4. Проведени консултации		

Консултации:

Проведена е публична консултация чрез публикуването на Консултационен документ относно проект на Закон за защита на лицата, подаващи сигнали или публично оповестяващи информация за нарушения на Портала за обществени консултации и на интернет-страницата на Министерството на правосъдието, като е осигурена възможност за онлайн коментари или предоставяне на мнения и информация, както и време за подготвяне на обмислени отговори. Консултационният документ е изготвен съгласно образеца по приложение № 3 от НОМИОВ и е публикуван на Портала за обществени консултации на 16 септември 2021 г. Консултационният документ е достъпен на интернет-адрес и съдържа покана за становище по следните въпроси:

<https://www.strategy.bg/PublicConsultations/View.aspx?lang=bg-BG&Id=6354>

1. Какъв да бъде материалният обхват на законопроекта – във всички области на обществените отношения, или само в областите, които са изчерпателно изброени в Директивата (т. 2 „Описание на предложението“, абзац втори)

2. Кои да бъдат институциите, до които могат да се подават сигнали за нарушения?

3. Какви да бъдат мерките за защита на лицата, които подават сигнали или публично оповестяват информация за нарушения?

4. Кой да бъде компетентният орган, който да налага санкции за предвидените нарушения на този закон?

5. Считате ли за целесъобразно частни субекти с по-малко от 50 работници извън тези, които осъществяват дейност в областите, посочени в актовете от приложение ІБ и ІІ на Директивата, да бъдат задължени да създават механизми за вътрешно подаване на сигнали за нарушения? Ако да, в кои области?

6. Следва ли да се допусне регистрирането и разглеждането на анонимни сигнали за нарушения и при какви условия?

7. Други предложения и коментари извън зададените в документа теми.

В рамките на 30-дневния срок бяха получени четири становища, които са отразени в справка-таблица. Съобразно посоченото в таблицата, предложенията частично ще бъдат взети предвид при изготвянето на окончателните текстове на проекта на закон.

С писмо рег. № 91-00-57/10.12.2021 г. от страна на Министерството на правосъдието е поискана информация от Националното сдружение на общините на Република България (НСОРБ) по следните въпроси:

1. Предоставяне на информация относно точния брой на общините в Република България с население под 10 000 жители;

2. Каква е възможността на общините с население под 10 000 жители да бъдат освободени от задължението да създадат вътрешен канал за подаване на сигнали, да определят служител/служители или обособено звено от структурата си, както и да се поддържа регистър на сигнали за нарушения?

3. Налице ли е административен капацитет и възможност в общините с население под 1000 жители за изграждане на такива канали, в случай, че бъде разширен обхватът на приложение на законопроекта и бъде въведено изискване за създаване на такива канали във всички общини?

В отговора на НСОРБ се посочват следните статистически данни:

1. По отношение на първия въпрос - за аналитични цели и подготовка на становища НСОРБ ползва официални данни на НСИ. По техни данни към 31.12.2020 г., 132 общини (49.8% от всички 265 общини) имат население под 10 000 души.

2. По втория и третия въпрос НСОРБ изразяват следното становище:

2.1. Съгласно действащата уредба на АПК, всяка община чрез устройствения си правилник организира работата си по сигнали на физически и юридически лица. В тези правилници общините регламентират структурните звена, длъжностните лица, процедурите (приемане, разглеждане, издаване на решение), сроковете и осъществяването на вътрешен контрол върху работата по постъпили сигнали. Общините прилагат и наредба на МС за административното обслужване, която въвежда редица изисквания относно работата по сигнали като предоставяне на административна услуга. Външен контрол върху прилагането на Наредбата в общините упражняват съответните областни управители.

2.2. В общинските администрации задължително се създават и поддържат звена и служители за изпълнение на възложени със закон функции като:

- звено по Закона за общинската собственост,
- звено по Закона за устройство на територията,
- звено по Закона за културното наследство,
- инспекторат/комисия за осъществяване на контрол и проверки по § 2 от допълнителните разпоредби на Закона за противодействие на корупцията и за отнемане на незаконно придобитото имущество,
- специализирано звено за управление на зони за платено и безплатно паркиране по Закона за движение по пътищата,
- звено за управление на горските територии - общинска собственост по Закона за горите,
- звено за защита на потребителите по Закона за защита на потребителите,
- специализирано звено, отговорно за управление на цикъла на обществените поръчки по Закона за обществените поръчки,
- организационно звено - регистратура за класифицирана информация и служител по сигурността на информацията по Закона за защита на класифицираната информация,
- длъжностно лице по защита на данните по Закона за защита на личните данни,
- звено за вътрешен одит по Закона за вътрешния одит в публичния сектор.

Приведените примери илюстрират нарастващия брой на въведени по силата на закон звена и служители в общинските администрации, без същите да са били ресурсно (кадрово, финансово, технически) осигурени към момента на влизане в сила на съответните закони.

Създаването на още едно звено, в случая за подаване на сигнали, без необходимата щатна численост и целеви ресурс би затруднило не само общините до 10 хил. жители, а всички общини.

5. Привеждане в действие и изпълнение

От коя дата предложението влиза в сила?

Законът влиза в сила една година след обнародването му в "Държавен вестник".

Коя институция ще отговаря за изпълнението на предложението и за контрола?

Комисия за противодействие на корупцията и за отнемане на незаконно придобитото имущество.

Име, длъжност и подпис на директора на дирекцията, отговорна за извършването на цялостната предварителна оценка на въздействието:

19.4.2022 г.

X

ДАНИЕЛА БЕЛЧИНА
ДИРЕКТОР НА ДИРЕКЦИЯ СЗ
Signed by: Daniela Krumova Belchina

Дирекция „Съвет по законодателство“, Министерство на правосъдието